

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
БОЛЬШЕКАЙБИЦКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
КАЙБИЦКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КАЙБЫЧ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ КАЙБЫЧ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2022 ел, 03 март

Олы Кайбыч ав.

№ 5А

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Олы Кайбыч авыл жирлеге территориясендә киселә (юк ителә) торган яшел утыртмаларның һәм компенсация яшелләндерү бәясен исәпләү методикасын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Олы Кайбыч авыл жирлеге Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Олы Кайбыч авыл жирлеге территориясендә киселә торган яшел утыртмаларның һәм компенсация яшелләндерү хакын исәпләү методикасын расларга (кушымта).

2. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында һәм Кайбыч муниципаль районы Олы Кайбыч авыл жирлегенең <http://bkaubic-kaubic.tatarstan.ru> веб-адресы буенча рәсми сайтында бастырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Житәкче

Р.Р. Сөнгатуллин

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Олы Кайбыч авыл жирлеге
Башкарма комитетының
2022елның 03 мартындагы 5А
номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Олы Кайбыч авыл жирлеге территориясендә киселә (юк ителә) торган яшел утыртмаларның һәм компенсация яшелләндерү хакын исәпләү методикасы

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Киселә (юк ителә) торган яшел утыртмаларның һәм компенсация яшелләндерү хакын исәпләү методикасы (алга таба - Методика) Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Конституциясе, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән.

1.2. Методика яшел үсентеләрне хокукый яктан юк иткәндә компенсация яшелләндерүе өчен, шулай ук Кайбыч муниципаль районының Олы Кайбыч авыл жирлеге территориясендә урнашкан яшел үсентеләрне хокуксыз зарарлау яисә юкка чыгару аркасында каралган муниципаль берәмлек бюджетына кертелергә тиешле түлөләрне исәпләп чыгару өчен.

1.3. Методика:

инвестиция проектларының әйләнә-тирә мохиткә йогынтысын бәяләү бүлекләрен һәм аларның экологик экспертизасын әзерләү барышында, Кайбыч муниципаль районы Олы Кайбыч авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләргә кагылышлы хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашырганда барлыкка килергә мөмкин булган зыян бәясен бәяләү өчен барлыкка килергә мөмкин булган потенциал зыяны бәяләү өчен;

табигать факторларын, шулай ук яшелләндерү объектларының экологик әһәмиятен исәпкә алып, яшел утыртмаларны кискән өчен түләү күләмен санаганда; хокуксыз зарарлану (үсемлекнең үсешен туктату дәрәжәсенә кадәр түгел) яисә яшел утыртмаларны юкка чыгару нәтижәсендә китерелгән зыяны түлөгәндә;

Кайбыч муниципаль районы Олы Кайбыч авыл жирлеге территориясендә урнашкан яшел утыртмаларның бәясен билгеләүгә бәйле башка очракларда кулланыла.

1.4. Әлеге Методика урман законнарын, шул исәптән урман утыртмаларына яисә урман утыртмаларына кертелмәгән агачларга, куаклыкларга һәм лианаларга карата китерелгән зыянны исәпләү белән бәйлә мөнәсәбәтләргә үз йогынтысын таратмый.

II. Киселә (юк ителә) торган яшел утыртмаларны классификацияләү һәм идентификацияләү һәм аларның бәясен билгеләү

2.1. Шәһәр киселә (юк ителә) торган яшел утыртмаларының төп типларының бәясен исәпләү өчен, шәһәр территорияләренә функциональ билгеләнешенә, урнашу урынына, милек рәвешенә һәм ведомство карамагына бәйсез рәвештә, үсемлекләр дөньясының түбәндәге классификациясе кулланыла:

- агачлар;
- куаклыклар (төркемле һәм ялгыз утырту);
- куаклардан тере киртәләр;
- үлән капламы (газоннар һәм табигый үлән үсемлекләре);
- чәчәклекләр.

2.2. Үсемлекләргә китерелгән зыян күләмен билгеләгәндә ботаника, урман төзелеше, дендрология геоботаника, туфрак-мелиоратив, геологик һәм башка тикшеренүләр, урман һәм үсемлек кадастрлары, үсемлекләр мониторингы, шулай ук үсемлекләр торышы турында кирәкле мәгълүматны үз эченә алган исәпкә алу объектының паспорты файдаланыла.

Үсемлекләр китергән зыянны оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә гражданнар, шәхси эшмәкәрләр, оешмалар башкара.

Яшел үсентеләргә зыян китерү яки юкка чыгару очракларында, өстәмә тикшеренүләр үткәру, экспертлар жәлеп итү, документларны рәсмиләштерү чыгымнары өчен түләү экологик хокук бозуны башкарган зат акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

2.3. Агач-куакчыл, үләнчел үсемлекләр китергән зыян (зарар) күләмен билгеләгәндә түбәндәгеләр исәпкә алына:

агач һәм аерым торучы куаклар өчен экземплярларда яисә куаклар өчен погонлы метрларда юк ителә торган (киселә торган) үсемлекләренә саны һәм аерым үсемлекләренә микъдарын билгеләү шактый кыен булганда;

үләнчел үсемлекләр каплаган мәйдан квадрат метрларда;

төргә карау, агачларның токым составы (яфраклы яки ылыслы) һәм куаклыклар, үләнчел үсемлекләр төре;

агач кәүсәсенә 1,3 метр биеклектәге диаметры агачның биеклеген, разрядын, 1 берәмлек агач өчен алына торган агач күләмен һәм агачның 1 куб метрын бәяләү өчен.

Әгәр дә агачның берничә кәүсә һәм икенчел кәүсәсе (кәүсәләре) диаметрында 8 сантиметр булса, һәр кәүсә аерым агач дип санала;

бу үсемлекне утырту һәм карау буенча башкарылган эшләрнең бәясе;

сумнарда 1 метрга кадэр биеклектэге үсенте бэясе;
 үсемлеклэрнең торышы һәм аның кыйммәте;
 үсемлеклэрне деградацияләү дәрәжәсе (санкцияләнмәгән зарарланганда яки
 яшел утыртмаларны юкка чыгарганда гына кулланыла).

2.4. Яшел утыртмаларны юк иткәндә зыян (зарар) күләме түбәндәге формулалар
 буенча билгеләнә:

т/б N	Яшел утыртмалар	Зыян (зарар) күләмен исәпләү формуласы*	Шартлы тамгалар
1	Агач	монда	Y - зыян күләме C - агачның 1 нөсхәсен утырту һәм үстерү эшләре бэясе (1 нче таблица) Ц - 1 үсенте бэясе (1 нче таблица) Cv - сатып алына торган агач материалының күләме - агачның 1 нөсхәсе өчен алына торган агач күләме Сд3 - 1 куб. м агач материалының бэясе q - алына торган агачларның нөсхәләре саны k1 - исәпкә ала торган коэффициент Yсемлеклэрнең уртача яклау үзлекләре (3 нче таблица) k2 - үсемлеклэрнең торышын исәпкә ала торган коэффициент (4 нче таб) кц - үсемлеклэрнең кыйммәтен исәпкә ала торган коэффициент (5 нче таб) кд - үсемлеклэрне деградацияләү коэффициенты (6 нчы таблица)
2	Куаклар, лианалар		Y - зыян күләме C - 1 нөсхә яисә 1 пог. м кустарник, лиана утырту һәм үстерү эшләре бэясе (2 нче таб) Ц - утырту материалы бэясе (2 нче таблица) q - тартып алына торган куакларның, лианаларның нөсхәләре саны k1 - үсемлеклэрнең уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент (3 нче таблица) k2 - үсемлеклэрнең торышын исәпкә ала торган коэффициент (4 нче таб) кц - үсемлеклэрнең кыйммәтен исәпкә ала торган коэффициент (5 нче таб) кд - үсемлеклэрне деградацияләү коэффициенты (6 нчы таблица)
3	Газоннар, чәчәклекләр		Y - зыян күләме C - 1 кв. м газны, чәчәклекне утырту һәм үстерү эшләре бэясе (2 нче таблица) Ц - утырту материалы бэясе (2 нче таблица) S - юк ителә торган газон, чәчәклек мәйданы, k1 -

			<p>үсемлекләрнең уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент (3 нче таблица)</p> <p>k2 - үсемлекләрнең торышын исәпкә ала торган коэффициент (4 нче таб)</p> <p>кц - үсемлекләрнең кыйммәтен исәпкә ала торган коэффициент (5 нче таб)</p> <p>кд - үсемлекләрне деградацияләү коэффициенты (6 нчы таблица)</p>
4	Табигый үлән үсемлекләре		<p>Ү - зыян күләме</p> <p>S - табигый үлән үсемлекләренең мәйданы</p> <p>k1 - үсемлекләрнең уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент (3 нче таблица)</p> <p>k2 - үсемлекләрнең торышын исәпкә ала торган коэффициент (4 нче таб)</p> <p>кц - үсемлекләрнең кыйммәтен исәпкә ала торган коэффициент (5 нче таб)</p> <p>кд - үсемлекләрне деградацияләү коэффициенты (6 нчы таблица)</p>

*Яшел утыртмаларны алганда зыян (зарар) күләме, кулланучылар бәяләренең алдагы чорда товарларга (эшләргә, хезмәт күрсәтүләргә) үзгәрүен исәпкә алган дефлятор коэффициентын исәпкә алып, үзгәрергә тиеш.

1 нче таблица

Агач үсемлекләренә китерелгән зыянын күләмен билгеләү өчен күрсәткечләр

Агачның диаметры комльдән 1,3 м биеклектә (d), см	Агачның биеклеге (h), м	Биеклек буенча разряд	1 бер. агачтан алынган агач күләме (V), куб. м	1 куб метр агач бәясе (Сд), сум.	Күчереп утырту һәм карау буенча башкарылган эшләрнең НДС тан башка бәясе (С), сум.	Биеклеге 1 м га (Ц) кадәр булган 1 үсентенең бәясе, сум.
Агачларның яфраклы токымнары						
имән						
8 дән 10 га кадәр	5	III	0,023	1200,0	2690,3	501,5
10нан 12 гә кадәр	7		0,043			
12 дән 14 кә кадәр	9		0,072			
14 тән 16 га кадәр	11		0,112			
16дан 18 гә кадәр	13		0,164			
18 дән 20 гә кадәр	14		0,219			

20 дэн 24 кэ кадэр	16		0,29			
24 дэн 28 гэ кадэр	18		0,46			
28 дэн 32 гэ кадэр	20		0,68			
32 дэн 36 га кадэр	21		0,94			
36 дан 40 ка кадэр	22		1,23			
40тан 44 кэ кадэр	23		1,56			
44 дэн 48 гэ кадэр	26		2,10			
48 дэн 52 кэ кадэр	27		2,53			
52 дэн 56 га кадэр	27		3,00			
56 дан 60 ка кадэр	28		3,52			
60тан 64кэ кадэр	28		4,08			
64 дэн 68гэ кадэр	28		4,65			
68 дэн 72 гэ кадэр	28		5,27			
72 дэн 76 га кадэр	28		5,92			
76дан алып 80 гэ кадэр	28		6,61			
80нэн алып 84 гэ кадэр	28		7,35			
84 дэн 88 гэ кадэр	28		8,13			
88 дэн 92 гэ кадэр	28		8,92			
92 дэн 96 га кадэр	29		9,81			
96 дан 100 гэ кадэр	29		10,70			
100дэн артык	29		11,63			
Юкэ						
8 дэн 12 гэ кадэр	6	Ш	0,019	489,6	2690,3	501,5

12 дэн 16 га кадэр	9		0,061			
16дан 20 гэ кадэр	12		0,13			
20 дэн 24 кэ кадэр	14		0,23			
24 дэн 28 гэ кадэр	15		0,35			
28 дэн 32 гэ кадэр	17		0,52			
32 дэн 36 га кадэр	18		0,71			
36 дан 40 ка кадэр	19		0,89			
40тан 44 кэ кадэр	19		1,16			
44 дэн 48 гэ кадэр	20		1,40			
48 дэн 52 кэ кадэр	21		1,69			
52 дэн 56 га кадэр	21		2,00			
56 дан 60 ка кадэр	21		2,34			
60тан 64кэ кадэр	22		2,68			
64 дэн 68гэ кадэр	22		2,98			
68 дэн 72 гэ кадэр	22		3,042			
72 артык	22		3,85			
Каен						
10нан 12 гэ кадэр	10	II	0,053	489,6	2690,3	501,5
12 дэн 14 кэ кадэр	11		0,080			
14 тэн 16 га кадэр	12		0,117			
16дан 18 гэ кадэр	14		0,164			
18 дэн 20 гэ кадэр	15		0,218			
20 дэн 24 кэ кадэр	16		0,28			

24 дән 28 гә кадәр	18		0,43			
28 дән 32 гә кадәр	18		0,61			
32 дән 36 га кадәр	19		0,83			
36 дан 40 ка кадәр	20		1,09			
40тан 44 кә кадәр	21		1,40			
44 дән 48 гә кадәр	22		1,76			
48 дән 52 кә кадәр	23		2,17			
52 дән артык	24		2,64			
Усак, зирек, өрәнге, корычагач, карама, тополь, тал һәм башкалар						
10нан 12 гә кадәр	11	усак, зирек - II, калганнары - III	0,057	усак - 489,6, калган барысы - 200,6	2690,3	501,5
12 дән 14 кә кадәр	13		0,093			
14 гән 16 га кадәр	14		0,133			
16дан 18 гә кадәр	15		0,185			
18 дән 20 гә кадәр	16		0,254			
20 дән 24 кә кадәр	17		0,33			
24 дән 28 гә кадәр	19		0,50			
28 дән 32 гә кадәр	20		0,71			
32 дән 36 га кадәр	22		0,99			
36 дан 40 ка кадәр	23		1,30			
40тан 44 кә кадәр	23		1,61			
44 дән 48 гә кадәр	24		2,02			
48 дән 52 кә кадәр	25		2,50			

52 дән артык	25		2,91			
Агачларның ылыслы токымнары						
Нарат						
8 дән 10 га кадәр	8	II	0,027	920,4	2690,3	708,0
10нан 12 гә кадәр	10		0,049			
12 дән 14 кә кадәр	11		0,076			
14 тән 16 га кадәр	14		0,118			
16дан 18 гә кадәр	15		0,166			
18 дән 20 гә кадәр	16		0,23			
20 дән 24 кә кадәр	18		0,30			
24 дән 28 гә кадәр	20		0,47			
28 дән 32 гә кадәр	22		0,67			
32 дән 36 га кадәр	23		0,91			
36 дан 40 ка кадәр	24		1,17			
40тан 44 кә кадәр	24		1,47			
44 дән 48 гә кадәр	25		1,81			
48 дән 52 кә кадәр	25		2,17			
52 дән 56 га кадәр	25		2,55			
56 дан 60 ка кадәр	25		2,97			
60тан 64кә кадәр	25	II	3,41	920,4	2690,3	708,0
64 дән 68гә кадәр	25		3,88			
68 дән 72 гә кадәр	26		4,40			
72 дән 76 га кадәр	26		4,93			
76дан алып	26		5,48			

80 гә кадәр						
80 артык	26		6,09			
Чыршы						
8 дән 10 га кадәр	5	II	0,027	920,4	2690,3	708,0
10нан 12 гә кадәр	8		0,049			
12 дән 14 кә кадәр	10		0,076			
14 тән 16 га кадәр	12		0,118			
16дан 18 гә кадәр	14		0,166			
18 дән 20 гә кадәр	15		0,23			
20 дән 24 кә кадәр	17		0,30			
24 дән 28 гә кадәр	19		0,47			
28 дән 32 гә кадәр	21		0,67			
32 дән 36 га кадәр	23		0,91			
36 дан 40 ка кадәр	24		1,17			
40тан 44 кә кадәр	25		1,47			
44 дән 48 гә кадәр	26		1,81			
48 дән 52 кә кадәр	27		2,17			
52 дән 56 га кадәр	28		2,55			
56 дан 60 ка кадәр	28		2,97			
60тан 64кә кадәр	28		3,41			
64 дән 68гә кадәр	29		3,88			
68 артык	26		4,40			
Пихта						
8 дән 10 га кадәр	5	II	0,018	920,6	2690,3	800,0

10нан 12 гэ кадэр	7		0,036			
12 дэн 14 кэ кадэр	8		0,070			
14 тэн 16 га кадэр	10		0,102			
16дан 18 гэ кадэр	12		0,150			
18 дэн 20 гэ кадэр	13		0,201			
20 дэн 24 кэ кадэр	15	II	0,27	920,6	2690,3	800,0
24 дэн 28 гэ кадэр	16		0,65			
28 дэн 32 гэ кадэр	19		0,91			
32 дэн 36 га кадэр	21		1,19			
36 дан 40 ка кадэр	22		1,51			
40тан 44 кэ кадэр	24		1,87			
44 дэн 48 гэ кадэр	26		2,27			
48 дэн 52 кэ кадэр	27		2,70			
52 дэн 56 га кадэр	27		3,11			
56 дан 60 ка кадэр	27		3,75			
60 артык	27		3,90			
Карагай						
10нан 12 гэ кадэр	11	II	0,068	920,4	2690,3	800,0
12 дэн 14 кэ кадэр	13		0,105			
14 тэн 16 га кадэр	14		0,150			
16дан 18 гэ кадэр	17		0,209			
18 дэн 20 гэ кадэр	18		0,276			
20 дэн 24 кэ кадэр	19		0,36			

24 дэн 28 гэ кадэр	21		0,55			
28 дэн 32 гэ кадэр	24		0,80			
32 дэн 36 га кадэр	26		1,08			
36 дан 40 ка кадэр	27		1,43			
40тан 44 кэ кадэр	28		1,81			
44 дэн 48 гэ кадэр	29		2,23			
48 дэн 52 кэ кадэр	30		2,68			
52 дэн артык	30		3,17			
Эрбет						
10нан 12 гэ кадэр	10	II	0,053	920,6	2690,3	800,0
12 дэн 14 кэ кадэр	11		0,080			
14 тэн 16 га кадэр	12		0,117			
16дан 18 гэ кадэр	14		0,164			
18 дэн 20 гэ кадэр	15		0,218			
20 дэн 24 кэ кадэр	16		0,28			
24 дэн 28 гэ кадэр	18	II	0,43	920,6	2690,3	800,0
28 дэн 32 гэ кадэр	18		0,61			
32 дэн 36 га кадэр	19		0,83			
36 дан 40 ка кадэр	20		1,09			
40тан 44 кэ кадэр	21		1,40			
44 дэн 48 гэ кадэр	22		1,76			
48 дэн 52 кэ кадэр	23		2,17			
52 дэн артык	24		2,64			

Куаклы һәм үләнчел үсемлекләр китергән зыяның күләмен билгеләү өчен күрсәткечләр

т/б N	Яшел утыртмалар	Үлчәү берәмлеге	НДСтан башка утырту һәм карау буенча башкарылган эшләр бәясе (С)	Утырту материалы бәясе (Ц)
Куаклыкларның яфраклы токымнары				
1	Тере койма	1 пог өчен сум	469,43	500,0
2	Ялгыз нөсхэләр	1 данәгә сум	313,1	150,0
Куаклыкларның ылыслы токымнары				
1	Ялгыз нөсхэләр	1 данәгә сум	461,6	600,0
Лианалар				
1	Ялгыз нөсхэләр	1 данәгә сум	313,1	150,0
Газоннар				
1	Болынлы үләннәр белән тулган табигый үләнчел үсемлекләр	1 кв. метрга сум		
2	Кыр үләннәре белән табигый булган үсемлекләр	1 кв. метрга сум		
3	Газоннар (газон үләннәре орлыкларын чәчү белән)	1 кв. метрга сум	74,43	85,0
4	Рулонлы газон	1 кв. метрга сум	200,0	100,0
Чәчәклекләр				
1	Чәчәклекләр	1 кв. метрга сум	650,0	Чәчәкле-декоратив үсемлекләр сортларына карап

3 нче таблица

Үсемлекләрнең уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициентның әһәмияте (k1)

Атамасы	k1 нең әһәмияте
Гомуми файдаланудагы утыртмалар	2
Чикләнгән файдалану жирләре	1,5
Махсус файдаланудагы утыртмалар	1

4 нче таблица

Үсемлекләр торышын исәпкә ала торган коэффициентның әһәмияте (k2)

Хәле	Хәле үсемлекнең коелуы торышына карап билгеләнә.	k2 нең әһәмияте
Яхшы (сәламәт утыртмалар) I	Яфракларның 100%	2
Урта көчсезләнгән II	Яфракларның 90-70%	1,5
Көчле көчсезләнгән III	Яфракларның 60-40%	1
Зыян салынган (корый торган) IV	Яфракларның 30-20%	0,5
Һәлак булучы V	Яфракларның 20-10%	0,1
Һәлак булган VI	Яфраклар юк	0

5 нче таблица

Үсемлекләрнең кыйммәтен исәпкә алган коэффициентның әһәмияте (кц)

Кыйммәтләр төркеме	Агач һәм куак төрләре	кц әһәмияте
1 нче төркем (аеруча кыйммәтле)	- ылыслы, мәңге яшел агачларның барлык төрләре, шул исәптән: эрбет, нарат, чыршы, ак чыршы, карагай; - яфраклы агачларның кайбер төрләре, шул исәптән: имән, корычагач, зирек, карама, элмә	1,5
2 нче төркем (кыйммәтле)	- ылыслы куакларның барлык төрләре; - яфраклы агачларның кайбер төрләре, шул исәптән: юкә, каен, өрәңге	1,2
3 нче төркем (аз кыйммәтле)	- агачларның башка төрләре һәм яфраклы куаклар	1

6 нчы таблица

Үсемлекләр деградациясе коэффициентының әһәмияте (кд)

Үсемлекнең торышы	деградация дәрәжәсе	кд ның әһәмияте
Һәлак булган (тулысынча деградация, юк ителгән)	100%	3
Һәлак булучы (шактый деградация, исән кала алмый)	99%-90%	2,5
Зарарланган (көчле деградация)	89%-60%	2
Хәлсез (уртача деградация)	59%-30%	0,9
Урта хәлсезләнгән (начар деградация)	29%-10%	0,5
Сәламәт (деградация кечкенә)	9%-1%	0,1

III. Юк ителүче (киселә торган) яшел үсентеләр өчен акчалар кертү һәм тоту тәртибе

3.1. Юк ителә торган (киселә торган) яшел үсентеләр өчен акчалар түбәндәгеләр исәбенән ясала:

юк ителә торган (киселә торган) яшел утыртмалар өчен түләүләр;

яшел утыртмаларны законсыз юк итү(кисү) аркасында китерелгән зыянны каплау (компенсацияләү);

административ хокук бозулар турындагы законнар нигезендә алына торган яшел утыртмаларга зыян китергән өчен штрафлар;

яшел утыртмаларны яклау һәм үстерү максатларына гражданның һәм юридик затларның, шул исәптән чит илләрнең, ирекле кертемнәрен;

башка чыганақлардан керемнәр.

3.2. Яшел утыртмаларга зыянны каплаудан акчалар законсыз зарарланганда яисә юкка чыгарылганда, штрафлар билгеләнгән тәртиптә яисә суд карары буенча рәсмиләштерелгән административ хокук бозулар турындагы беркетмәләр нигезендә кертелә.

Күрсәтелгән түләүләрнең күләме юкка чыгарылган үсемлек өчен Методика тарафыннан 5 мәртәбә һәм һәр зарарланган үсемлек өчен 1/2 мәртәбә билгеләнә.

3.3. Яшел үсентеләрне юк иткән һәм законсыз юкка чыгарган (зарарлаган) өчен физик һәм юридик затлар тарафыннан күчерелә торган акчалар Олы Кайбыч авыл җирлеге муниципаль берәмлеге жирле бюджетына керә һәм Төзекләндерү маддәсе буенча тотыла.

Юк ителә торган яшел үсентеләр өчен алынган акчалар юкка чыгарылган яки зарарланган урынына яшел утыртмаларны торгызуга тотыла, шул исәптән түбәндәге эшләрне финанслауга:

-агач үсентеләрен һәм куакларны казып алуны да кертеп, утырту материалын сатып алу (әзерләү) һәм илтөп җиткерү, автотранспортка төяү һәм бушату, агач комнарын бушату, үсентеләрне һәм орлыкларны яшелләндерү өчен сатып алу өчен түләү;

-жирне, планлаштыруны, сөрүне, дисклаштыруны, туфрақны фреза белән йомшартуны, тырмалауны, жирне тигезләүне дә кертеп, газон урнаштыру һәм агач һәм куаклар утырту өчен әзерләү;

-агач һәм куаклар утырту өчен чокырлар һәм канаулар (траншеялар);

- агачлар, куаклар утыртканда һәм газоннар ясаганда җрунтны 25%, 50% яки 100% ка алыштыру;

- биоматлар, агач рәшәткәләр, дерн бәясен дә кертеп, откосларны ныгыту;

- утырту урыннарын әзерләгәндә һәм газоннар ясаганда туфрақка органик һәм минераль ашламалар кертү;

- агач һәм куакларны әзер чокырларга һәм траншеяләргә утырту;

- үлән орлыкларын чәчү, шул исәптән гидрочәчүне, дерн салуны да кертеп;

- вертикаль яшелләндерү эшләре;

- газон үләннәре орлыкларын өстөп чәчү;

- гомуми файдаланудагы яшеллэндерүнең гамәлдәге объектларын реконструкцияләү;

- яшел утыртмалар утырту һәм утырту өчен махсус техника сатып алу;

- чүп-чарны төяү һәм чыгару;

-төзелеш бәясенә 70%тан артыграк булмаган күләмдә компенсация яшеллэндерүе өчен территорияне эзерләү эшләре (корыган агачларны егу, агач төпләрен төпләү, территорияне планлаштыру, су сибү суүткәргечен урнаштыру, юл-сукмак челтәре булдыру, яктырту, кече архитектура формаларын урнаштыру һ.б.).

- чәчәкләкләр булдыру;

- паркларны һәм скверларны төзекләндерү.

Компенсацион яшеллэндерү акчаларын башка максатларда файдалану тыела.